

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Történelem és Filozófia
1.3 Intézet	Magyar Filozófiai Intézet
1.4 Szakterület	Filozófia
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Filozófia

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Politikai filozófia						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Demeter Márton Attila egyetemi előadótanár						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Demeter Márton Attila egyetemi előadótanár						
2.4 Tanulmányi év	2	2.5 Félév	4	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7 Tantárgy típusa	Alaptárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					14
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					28
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					14
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					8
Vizsgák					6
Más tevékenységek:					-
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	70 konv.				
3.8 A félév össz-óraszama	56 fiz./126 konv.				
3.9 Kreditszám	5				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Az előadások 70%-án kötelező a részvétel, azaz a 14 előadásból minimum 9-en a hallgatónak kötelező jelen lennie
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> A szemináriumi részvétel kötelező. Az elmaradt szemináriumokat be lehet pótolni.

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • C2: Eszmék megfogalmazása és rendszerezése, általános és ágazati filozófiai problémákban való tájékozódás • C3: Megoldások erős és gyenge pontjainak azonosítása (logikai elemzés és értékelés révén), problémákra adott alternatív megoldások vagy alternatív konklúziók megfogalmazása • C4: Cselekedetek, tapasztalatok és az emberi létezés elveinek, okainak és jelentéseinek (értelmeinek) azonosítása • C6: Emberek közötti és interkulturális közvetítés emberi és kultúraközi problémák azonosítása, elemzése és megoldása révén
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • CT1 Közepes nehézségű problémahelyzetek realista, illetve mind elméleti, mind gyakorlati érveléssel való kezelése, hatékony megoldásuk érdekében • CT2 A hatékony multidiszciplináris csoportmunka technikáinak a különböző hierarchikus szinteken való alkalmazása • CT3 A szakképzésnek a munkaerőpiacba való beilleszkedés, illetve annak elvárásaihoz való alkalmazkodás által indokolt szükségletének az objektív értékelése

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • Filozófiai elméletek eszméinek és érveinek összehasonlító elemzése, ezek jelentőségének és határainak azonosítása • A társadalmi, politikai, gazdasági valóság/folyamatok elemzése, az őket igazoló előfeltevések és elvek vizsgálata és tisztázása révén • Politikai, vallási, tudományos és művészeti alapfogalmak, elképzelések kritikai és konstruktív vizsgálata • Információk összegzése azzal a céllal, hogy az emberi állapotokkal/viszonyokkal kapcsolatos általános szabályszerűségeket és konklúziókat fogalmazzunk meg (induktív és abduktív gondolkodás) • Az emberi létezésre vonatkozó hipotézisek megalkotásának és alkalmazásának módozatairól való kritikai és konstruktív reflexió • Más emberek, kultúrák értékeinek, véleményeinek, szükségleteinek, érzelmeinek azonosítása, megértése és tisztelete • Az emberközi és kultúraközi problémák megoldási technikáinak alkalmazása (krízismenedzselés, konfliktuskezelés, igazolás, etikai és filozófiai tanácsadás)
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • A tantárgy fő célja, hogy a hallgatókat megismertesse a jelenkori politikai filozófiával, a fontosabb 20. századi politikai eszmeáramlatok (liberalizmus, szocializmus, konzervativizmus stb.), s ezek főbb politikai toposzainak, kategóriáinak az elemzése révén. • A tantárgy elsődlegesen a fontosabb 20. századi politikai eszmeáramlatok tartalmának az ismertetésére összpontosít. • Ugyanakkor a tantárgy vizsgálja azokat az értékeket vagy eszményeket, amelyek az egyes eszmeáramlatok központi elemeit képezik, az egyes eszmények (pl. társadalmi igazságosság, egyenlőség, szabadság, közösség) lehetséges értelmezéseit, egymáshoz való viszonyát, valamint azokat a főbb argumentációs típusokat, amelyek az egyes eszmények társadalmi elfogadtatását célozzák. • A fentieknek köszönhetően a diákok nem csupán az egyes politikai

eszmrendszer tartalmával ismerkednek meg, hanem a szerkezeti elemeik ismerete révén, az interpretációs és argumentációs gyakorlatok ismerete révén a politikai érvelés gyakorlatát is elsajátítják.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
A 19. század végének uralkodó politikai mozgalmak I.: A liberalizmus, szocializmus, szociáldemokrácia	Előadás, szövegelemzés	
A 19. század végének uralkodó politikai mozgalmak II.: A nacionalizmus és a nemzetiségi kérdés	Előadás, szövegelemzés	
Demokrácia és totalitarizmus; A szocializmus liberális bírálata; A liberális demokrácia totalitárius bírálata	Előadás, vetítés	
20. századi demokrácia-elméletek	Előadás	
A „jóléti állam” (welfare state) eszméje; Az új szociáldemokrácia és az egalitárius liberalizmus	Előadás	
A szabadság eszméje	Előadás, problémák elemzése, vita	
A jogok eszméje	Előadás, problémák elemzése, vita	
A neokonzervativizmus	Előadás	
Kommunitarizmus, multikulturalizmus	Előadás, vetítés, vita	
Az „új társadalmi mozgalmak” és az „identitáspolitikák”: a feminizmus	Előadás, problémák elemzése, vita	
Etnopolitika: A nemzeti kisebbségek problémája a jelenkori politikai filozófiában	Előadás, problémák elemzése, vita	
A neorepublikanizmus	Előadás	
A nemzetállam és a demokrácia a globalizáció korában	Előadás, vita	
Az európai egyesülés filozófiája	Előadás	
<p>Könyvészet</p> <p>Friedrich August von Hayek: Út a szolgáshoz, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1991.</p> <p>Hannah Arendt: A totalitarizmus gyökerei, Európa Kiadó, Budapest, 1992.</p> <p>Isaiah Berlin: A szabadság két fogalma, in: Uő.: Négy esszé a szabadságról, Európa Kiadó, Budapest, 1990, 349-411.</p> <p>Michael Oakeshott: Politikai racionalizmus, Új Mandátum Kiadó, Budapest, 2001.</p> <p>Robert A. Dahl: Forradalom után? Osiris – Readers International, Budapest, 1995.</p> <p>John Rawls: Az igazságosság elmélete, Osiris Kiadó, Budapest 1997.</p> <p>Anthony Giddens: The Third Way, Polity Press, Cambridge, 2002.</p> <p>Maurizio Viroli: Republicanism, Hill and Wang, New York, 2002.</p> <p>Ernst Gellner: Nations and Nationalisms, Basil Blackwell, Oxford, 1983.</p> <p>Will Kymlicka: Liberalism, Community and Culture, Clarendon Press, Oxford, 1989.</p> <p>Pharekh Bhiku: Rethinking Multiculturalism, Palgrave, New York, 2005.</p>		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
A 19. század végének uralkodó politikai mozgalmak I.: A liberalizmus, szocializmus, szociáldemokrácia	Szövegelemzés	
A 19. század végének uralkodó politikai mozgalmak II.: A nacionalizmus és a nemzetiségi kérdés	Referátum készítése	
Demokrácia és totalitarizmus; A szocializmus liberális bírálata; A liberális demokrácia totalitárius bírálata	Vetítés, vita	
20. századi demokrácia-elméletek	Szövegelemzés	
A „jóléti állam” (welfare state) eszméje; Az új szociáldemokrácia és az egalitárius liberalizmus	Szövegelemzés	
A szabadság eszméje	Esettanulmány készítése	

A jogok eszméje	Esettanulmány készítése	
A neokonzervativizmus	Szövegelemzés	
Kommunitarizmus, multikulturalizmus	Esettanulmány készítése	
Az „új társadalmi mozgalmak” és az „identitáspolitikák”: a feminizmus	Vita	
Etnopolitika: A nemzeti kisebbségek problémája a jelenkori politikai filozófiában	Vita	
A neorepublikanizmus	Szövegelemzés	
A nemzetállam és a demokrácia a globalizáció korában	Szövegelemzés, vita	
Az európai egyesülés filozófiája	Esettanulmány készítése, vita	

Könyvészet

John Stuart Mill: Fejezetek a szocializmusról, in: Ludassy Mária (szerk.): Az angolszász liberalizmus klasszikusai, Atlantisz Könyvkiadó, Budapest, 1992, I. kötet, 153-210.

Eötvös József: A nemzetiségi kérdés, in: Uő.: Reform és hazafiság III., Magyar Helikon, Budapest, 1978, 339-465.

Carl Schmitt: A parlamentarizmus és a tömegdemokrácia ellentéte, in: Uő.: A politikai fogalma. Válogatott politika- és államelméleti tanulmányok, Osiris Kiadó – Pallas Stúdió – Attraktor, Budapest, 2002, 191-203.

Michael Walzer: Pluralism: A political perspective, in: Will Kymlicka (ed.): The Rights of Minority Cultures, Oxford University Press, Oxford, 1995, 139-154.

Ronald Dworkin: Szabadság, egyenlőség, közösség, in: 2000, 1993/3, 9-19.

Quentin Skinner: A szabadság és a honpolgárság két rivális hagyománya, in: Világosság, Budapest, 1995/10, 21-40.

Leszek Kołakowski: Emberi jogok? Mi végre? in: Kritika, 2004/2.

Roger Scruton: Mi a konzervativizmus? in: Uő.: Mi a konzervativizmus? Osiris Kiadó, Budapest, 1995, 11-42.

Charles Taylor: Az elismerés politikája, in: Feischmidt Margit (szerk.): Multikulturalizmus, Osiris Kiadó – Láthatatlan Kollégium, Budapest, 1997, 124-152.

Roger Scruton: Kommunitárius álmok, in: Századvég, 2005/35, 149-162.

Amitai Etzioni: Igen, közösség. De kié? in: Századvég, 2005/35, 163-170.

Roger Scruton: Válasz, in: Századvég, 2005/35, 171-178.

Iris Marion Young: Polity and Group Difference: A Critique of the Ideal of Universal Citizenship, in: Ethics, vol. 99, no. 2, 251-274.

Vernon van Dyke: Az egyén, az állam és az etnikai közösségek a politikai elméletben, in: Kellék, 2005/26, 9-32.

Kende Péter: A liberális szemlélet republikánus kiigazítása, in: Világosság, 1996/2, 40-45.

Michael J. Sandel: A procedurális köztársaság és a „tehermentes” én, in: Huoranszki Ferenc (szerk.): Modern politikai filozófia, Osiris Kiadó – Láthatatlan Kollégium, Budapest, 1998, 161-173.

Michael Mann: Megállította-e a globalizáció a nemzetállam emelkedését? in: Magyar Kisebbség, 2002/2, 136-161.

Ulrich K. Preuß: Veszít-e hatalmából az állam, in: Kellék, 2006/29, 71-80.

Jürgen Habermas: Harcok az elismerésért a demokratikus jogállamban, in: Feischmidt Margit (szerk.): Multikulturalizmus, Osiris Kiadó – Láthatatlan Kollégium, Budapest, 1997, 156-172.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy elsősorban eligazítást nyújt a modern politikai eszmerendszerek terén, ezt az ismeretállományt a hallgató szerkesztőként, lapíróként, politikai elemzőként vagy a politikai tevéteges művelőjeként kiválóan tudja majd használni; de ugyanez az ismertállomány azt is lehetővé teszi, hogy a civil szféra valamilyen intézményének alkalmazottjaként eligazodjon a napi politika eseményeiben

- Másodsorban a politikai élet problémái iránti fogékonyságot fejleszti, s azt a képességet, hogy a politikai alapvető problémáit, egyszerre, több szempontból is meg tudjuk vizsgálni, ami a hallgató empatikus készségeit is fejleszti, azt a képességét, hogy adott esetben bele tudjon helyezkedni mások helyzetébe, s hogy megértse a szempontjaikat; ezt a képességét megint csak kiválóan tudja kamatoztatni akár a civil szféra alkalmazottjaként, akár lapszerkesztőként, lapíróként
- Harmadrészt a politikai problémák fogalmi elemzésének képességét, a hallgató vitakészségét is fejleszti, ami bármilyen munkaterületen, ami a fogalmi elemzés képességét vagy kreatív gondolkodást kíván, kiválóan kamatoztatható

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az előadáson átadott ismeretanyag elsajátítása, ennek megfelelő alkalmazása és használata	Az ellenőrzés folyamatosan történik a félév során a vitákba való bekapcsolódás révén, valamint a félévi záróvizsgán	20%
	A politikai gondolkodás fogalomkészletének, szempontrendszerének kellő elsajátítása és alkalmazása	Félév végi, szóbeli záróvizsga	50%
10.5 Szeminárium / Labor	A szövegek értelmezésben való aktív részvétel	Szöveg bemutatása, szövegek értelmezésében való aktív részvétel	20%
	Vitákban való aktív részvétel	Az ellenőrzés folyamatosan történik végig a félév során, a vitákban való állandó, aktív részvétel révén	10%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • Az előadásokon 70%-os, a szemináriumokon 100%-os részvétel • Minimum egy szemináriumi szöveg bemutatása a félév folyamán • A vitákban, szövegek megbeszélésében való állandó, aktív részvétel 			

Kitöltés dátuma

2020. március 02.

Előadás felelőse

Demeter Márton Attila

Demeter Attila

Szeminárium felelőse

Demeter Márton Attila

Demeter Attila

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2020. március 30.

Intézetigazgató

Demeter Márton Attila

Demeter Attila